

Socially responsible investing as a tool for achieving sustainable development goals

Liubov Lypych¹

Received: 2025-09-05

Accepted: 2025-10-05

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17603811>

Abstract. The article explores the development of the concept of Corporate Social Responsibility (CSR) and Socially Responsible Investing (SRI) in the context of implementing European sustainability reporting standards. It is established that the modern business model is shifting from a profit-oriented approach to integrating environmental, social, and governance (ESG) factors into strategic planning. The paper reveals the essence of the EU regulatory framework for sustainable finance, particularly the provisions of the Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR), Regulatory Technical Standards (RTS), the Non-Financial Reporting Directive (NFRD), and the new Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD), which require companies to disclose non-financial information. The study emphasizes the role of socially responsible investing as a key mechanism for achieving the Sustainable Development Goals (SDGs), combining financial efficiency with ecological and social effectiveness. It is shown that ESG-based approaches help minimize reputational, environmental, and social risks while increasing enterprises' attractiveness to international investors.

Special attention is paid to current trends in implementing sustainability principles in Ukraine. It is noted that Ukrainian companies are at the initial stage of ESG integration, though interest in it is growing under the influence of European requirements and investor expectations. The key elements of the Strategy for the Implementation of Sustainability Reporting (approved by the Government of Ukraine in 2024) and the Draft Law of Ukraine (2025) amending the Law "On Accounting and Financial Reporting in Ukraine" to introduce ESRS standards are outlined. It is argued that the establishment of a national non-financial reporting system is a prerequisite for increasing business transparency, investor confidence, and harmonizing the Ukrainian capital market with the European one.

The study concludes that socially responsible investing in Ukraine should become a strategic mechanism for post-war recovery, contributing to the formation of an inclusive, human- and environment-oriented economy. This requires improving the regulatory framework, strengthening the institutional capacity of financial institutions, developing public-private partnership mechanisms, and establishing a system of independent sustainability reporting audits.

Keywords: corporate social responsibility, socially responsible investing, sustainable development, ESG factors, SFDR, CSRD, non-financial reporting, sustainable finance, European Green Deal, institutional transformation.

¹ Doctor of Economics, Professor,
Professor of the Department of Entrepreneurship, Trade and Logistics,
Lutsk National Technical University,
Lutsk, Ukraine,
ORCID ID 0000-0002-9059-7271,
e-mail: lypich_liubov@lutsk-ntu.com.ua

Вступ

Постановка проблеми. Якщо сталий розвиток розглядати на рівні підприємства, то це означає прагнення до збалансування його діяльності шляхом інтеграції економічних, екологічних та соціальних цілей. Ця інтеграція відображається в ефективному виробництві соціально орієнтованих продуктів та послуг при одночасному зменшенні споживання природних ресурсів. У сучасному підприємстві сталий розвиток означає гармонізацію бізнес-результатів, зниження витрат, створення доданої вартості та покращення умов праці, одночасно із захистом природних ресурсів, скороченням викидів та відходів.

Сталий розвиток підприємств можна розуміти як «досягнення успіху сьогодні без шкоди для майбутнього»[1].

Впровадження принципів сталого розвитку в бізнес-практику може, з одного боку, прискорити застосування критеріїв, що впливають з так званої таксономії, тобто Регламенту Європейського Парламенту та Ради Європи про створення системи для сприяння сталому інвестуванню [2], а з іншого боку, пришвидшити розповсюдження інформації про вплив бізнес-діяльності на навколишнє середовище та досягнення цілей, зазначених у нефінансових звітах. Для того, щоб діяльність бізнесу відповідала сталому розвитку, вона повинна відповідати вимогам, зазначеним у Регламенті [2], а саме:

1) Господарська діяльність має робити істотний внесок до однієї або більше з шести цілей;

2) Господарська діяльність має не завдавати значної шкоди (Do No Significant Harm) жодній із шести цілей;

3) Економічна діяльність має забезпечувати дотримання мінімальних соціальних гарантій (Minimum safeguards).

4) Господарська діяльність має відповідати технічним критеріям скринінгу (Technical Screening Criteria), викладеним у відповідних делегованих актах Таксономії ЄС

Тобто діяльність бізнесу повинна відповідати екологічним цілям, які включають:

- пом'якшення наслідків зміни клімату;
- адаптацію до зміни клімату;
- стале використання та захист водних і морських ресурсів;
- перехід до циркулярної економіки;
- запобігання та контроль забруднення;
- захист та відновлення біорізноманіття та екосистем.

В рамках Таксономії ЄС діяльність компаній класифікується на три ключові категорії за ступенем відповідності вимогам Таксономії ЄС:

Тахonomy-eligible - діяльність, що підпадає під Таксономію ЄС охоплює операції, які потенційно сприяють досягненню цілей Таксономії ЄС, але ще не відповідають усім вимогам щодо технічних критеріїв скринінгу або принципу «Не завдати значної шкоди» (DNSH).

Тахonomy-aligned - діяльність, що відповідає Таксономії ЄС повністю відповідає встановленим вимогам, включно з технічними критеріями істотного внеску, не завдання значної шкоди та дотримується мінімальних соціальних гарантій.

Тахonomy-non-eligible economic activity - діяльність, що не підпадає під Таксономію ЄС включає всі види діяльності, які не описані у Довкіллевому та Кліматичному делегованих актах.

Для України тема сталого розвитку сьогодні набула критичної актуальності - як у контексті євроінтеграції, так і для майбутньої післявоєнної відбудови. Підприємства переформатовують свої бізнес-моделі, щоб адаптуватися до змін у бізнес-середовищі, і для багатьох компаній сталий розвиток стає невід'ємною частиною їхніх бізнес- та інвестиційних стратегій, без яких важко забезпечити подальше зростання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Важливий внесок у дослідження соціально відповідального інвестування та сталого розвитку зробили такі вітчизняні та зарубіжні науковці, як: Ліпич Л. [1], Кушнір М. [1], Хілуха О [1], Matser I. [5], Fontrodona J. [5], Van Wassenhove L [5], Вовк Є. [3], Туролев Г. [7], Левченко К. [7], Швердін О. [8], Бондаренко, Л. [13], Скоропад, І. [13], Коновальченко А. [14] та інші. Сьогодні дослідження питання соціально відповідального інвестування та його ролі в розвитку економіки залишається актуальним і потребує подальшого пошуку напрямів його систематизації та узагальнення з метою визначення оптимальних стратегій для підприємств в досягненні сталих соціальних результатів.

Метою статті є представлення та аналіз ключових взаємозалежностей між соціально відповідальним інвестуванням, сталим розвитком і корпоративною ефективністю. У статті представлено сутність та стратегії соціально відповідального та сталого інвестування, різні концепції щодо головної мети корпоративної діяльності, враховуючи вибір між створенням вартості для акціонерів та сталим корпоративним розвитком, а також визначено ключові взаємозв'язки між рішеннями інвесторів та сталим корпоративним розвитком. Ця стаття є теоретичним та емпіричним дослідженням, проведеним на основі аналізу літератури, що містить теоретичні міркування щодо ефективності діяльності підприємств.

Результати

Корпоративна соціальна відповідальність - це концепція ведення бізнесу, яка надає великого значення побудові прозорих та довгострокових відносин з усіма групами зацікавлених сторін. Репутація компанії, лояльність клієнтів та міцні відносини із зацікавленими сторонами створюють унікальну цінність компанії. Дедалі важливішим стає врахування соціальних, корпоративних та екологічних аспектів у економічних розрахунках. Великі підприємства зобов'язані публікувати нефінансову інформацію. Серед іншого, таксономія вимагає, щоб зобов'язання щодо звітності розкривали відсоток доходу, отриманого від продуктів або послуг, пов'язаних з економічною діяльністю, яка забезпечує сталий розвиток, а також відсоток капітальних та операційних витрат, що відповідають активам або процесам, пов'язаним з економічною діяльністю, яка забезпечує сталий розвиток.

У березні 2021 року в Європейському Союзі набули чинності ключові положення Регламенту Європейського Парламенту та Ради про розкриття інформації, пов'язаної зі сталим розвитком у секторі фінансових послуг (Sustainable Finance Disclosure Regulation - SFDR) [3]. Згідно цих положень на учасників фінансового ринку та фінансових консультантів, які надають страхові або інвестиційні консультації покладені зобов'язання щодо звітності ESG. Дана звітність повинна розкривати інформацію на рівні суб'єктів господарювання та на рівні фінансових продуктів. У першому випадку суб'єкти господарювання зобов'язані підтримувати прозорість у своїй діяльності, наприклад, вони повинні звітувати про вплив факторів ESG на вартість інвестицій. Останнє вимагає від фінансових установ надавати клієнтам дані про те, як екологічні, соціальні та управлінські чинники враховуються в інвестиційних рішеннях або послугах, перш ніж вони підпишуть контракт [3]. Загальна інформація доповнена зобов'язанням надавати інформацію про те, як фінансові установи та фінансові консультанти враховують негативний вплив своїх продуктів або інвестиційних рішень

на сталий розвиток. Імплементативним актом для SFDR є Регуляторні технічні стандарти (RTS) [2] Вони визначають вимоги щодо змісту, методології та подання інформації, пов'язаної зі сталим розвитком, учасниками фінансового ринку. Серед іншого, вони визначають інформацію, яку інвестори повинні розкривати, щоб продемонструвати свій вплив на компанії, в яких вони мають право голосу [4]. Суб'єктивна сфера застосування RTS така ж, як і SFDR. Однак її матеріальна сфера застосування включає розкриття інформації про негативний вплив інвестиційних рішень на навколишнє середовище, суспільство та економіку, а також інформацію про фінансові продукти, що сприяють ESG або спрямовані на сталий розвиток інвестицій.

У зв'язку із задекларованими Європейською Комісією правилами, спрямованими на підтримку реалізації цілей, викладених у Європейській зеленій угоді, розпочалася робота над внесенням змін до Директиви про нефінансову звітність (NFRD). Законодавчі дії щодо гармонізації стандартів звітності про сталий розвиток мають на меті покращити якість та порівнянність розкритої нефінансової інформації. Метою змін також є підтримка впровадження концепції відповідального інвестування та сприяння «озелененню економіки», а також надання якісніших нефінансових даних учасникам фінансового ринку, які будуть зобов'язані розкривати інформацію про свою інвестиційну політику та нефінансові дані (ESG/CSR) включені до процесів прийняття інвестиційних рішень. Директива про звітність щодо сталого розвитку (CSRD) є частиною комплексного пакету змін до сталого фінансування, які мають сприяти досягненню ЄС кліматичної нейтральності до 2050 року. Документ, який після прийняття державами-членами та імплементатії в національне законодавство, вимагає від усіх великих компаній (понад 250 працівників) регулярно публікувати звіти про екологічний та соціальний вплив своєї діяльності на навколишнє середовище. Зобов'язання щодо звітності також застосовуватиметься до середніх та малих компаній. Доступ до інформації, що міститься в цих звітах, допоможе інвесторам, споживачам та іншим зацікавленим сторонам оцінити нефінансові показники компаній та впровадження ними принципів сталого розвитку, а також зобов'яже їх вести свій бізнес більш відповідально.

Соціально відповідальне інвестування (Socially Responsible Investing – SRI) - це підхід до прийняття інвестиційних рішень, що систематично враховує екологічні, соціальні та управлінські (ESG) фактори. У сучасній науковій літературі соціально відповідальне інвестування (SRI) розглядається як один із ключових механізмів реалізації цілей сталого розвитку (SDG), адже воно поєднує фінансову ефективність із соціально-екологічною результативністю. Як зазначають I. Matser, J. Fontrodona, L. Van Wassenhove [5], соціально відповідальне інвестування сприяє досягненню ESG-орієнтованих результатів через інтеграцію екологічних, соціальних і управлінських критеріїв у фінансовий аналіз, що забезпечує довгострокову стійкість інвестиційних портфелів. Згідно з оглядами The Impact Force, обсяг стійких (ESG-орієнтованих) інвестицій у світі до 2026 року може сягнути 33,9 трильйона доларів. Компанії, які системно працюють над підвищенням ESG-показників, отримують суттєві переваги у доступі до цього колосального капіталу. До того ж великі міжнародні банки, інвестиційні фонди та організації (ЄБРР, IFC, Світовий банк тощо) все частіше віддають перевагу тим бізнесам, які можуть довести відповідність принципам сталого розвитку. У низці випадків це є прямою вимогою для надання фінансування. [6].

В українському контексті дослідники підкреслюють, що соціально відповідальне інвестування може відігравати системоутворюючу роль у процесах післявоєнного відновлення. Зокрема, Є. Вовк, Г. Туролев і К. Левченко (2024) вважають, що спрямування інвестицій у соціальну інфраструктуру, енергетичну трансформацію та розвиток громад сприяє формуванню економіки, орієнтованої на людину та довкілля [7]. Водночас, як зазначає О. Шевердін (2024), ефективність впливу SRI на досягнення

цілей сталого розвитку значною мірою залежить від якості інституційного середовища, рівня прозорості фінансових звітів та запровадження механізмів оцінки реального соціально-економічного ефекту [8].

Таким чином, соціально відповідальне інвестування постає не лише як етична концепція, а як практичний інструмент фінансової політики, що забезпечує синергію між економічним зростанням і соціальною стабільністю. Його розвиток в Україні потребує удосконалення регуляторної бази, впровадження міжнародних стандартів звітності (SFDR, RTS, NFDR, CSDR тощо) та активізації державно-приватного партнерства, що дозволить перетворити інвестиційні потоки на дієвий механізм реалізації цілей сталого розвитку. У лютому 2025 року Мінфіном оприлюднено проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо запровадження звітності із сталого розвитку». Очікується, що у разі своєчасного прийняття, положення щодо звітності наберуть чинності з 1 січня 2026 року.

Інвестиції - це активи, що утримуються суб'єктом господарювання з метою отримання від них економічних вигод, що виникають в результаті:

- збільшення вартості цих активів;

- отримання доходу у вигляді відсотків, дивідендів (часток прибутку) або інших вигод, у тому числі від комерційних операцій, зокрема фінансових активів, та тієї нерухомості та нематеріальних активів, які не використовуються суб'єктом господарювання, але утримуються ним з метою отримання цих вигод.

Рішення щодо придбання активів, що генерують дохід, приймаються інвестором з урахуванням двох параметрів:

- очікуваної норми прибутку, тобто ставки, яку очікує інвестор, що купує активи;

- ризику, що відображається у мінливості очікуваної норми прибутку.

Фінансові фактори мають ключове значення в процесі прийняття інвестиційних рішень. Однак цей підхід втрачає значення на користь соціально відповідального інвестування, яке окрім фінансових факторів враховує інші критерії. Згідно з дослідженням Шевердіна О. (2024), «ключовим ефектом соціально відповідального інвестування є зниження ризиків, пов'язаних із нестабільністю зовнішнього середовища, недотриманням екологічних норм, низькою корпоративною репутацією та соціальними конфліктами в місцях реалізації проектів». Автор підкреслює, що «ESG-підходи, інтегровані у процес фінансування інвестиційних проектів, дозволяють інвесторам заздалегідь виявляти та мінімізувати ризики регуляторного тиску, репутаційних втрат, судових позовів і протестних настроїв у громадах, що безпосередньо впливають на фінансову стабільність проектів» [8].

Зокрема, екологічна складова SRI сприяє зменшенню ризику екологічних катастроф і штрафів, соціальна - знижує імовірність соціальної напруги та підвищує рівень довіри до бізнесу, а управлінська - формує прозорість та ефективність корпоративного управління, запобігаючи внутрішнім фінансовим і репутаційним збиткам. Дотримання принципів ESG також покращує доступ підприємств до міжнародного капіталу та зменшує вартість залучених ресурсів завдяки підвищенню кредитоспроможності. Таким чином, соціально відповідальне інвестування виконує функцію комплексного «амортизатора ризиків» у системі інвестиційного менеджменту, підвищуючи як фінансову ефективність, так і суспільну прийнятність проектів.

Україна перебуває на ранніх стадіях розвитку соціально відповідальних інвестицій, але слід наголосити, що кількість ініціатив, спрямованих на сприяння включенню ESG-факторів до інвестиційного процесу постійно зростає. Великі інвестори, як правило, враховують ESG-фактори у своїй інвестиційній політиці. Це є важливим сигналом для

інших компаній, про те, що ведення бізнесу іншим чином може призвести до їх повного зникнення з поля зору світових інвесторів. Ключовим елементом, що посилює ці зусилля, є правила ЄС щодо сталого фінансування, що впливають з Європейської зеленої угоди. Зміна клімату та деградація навколишнього середовища становлять екзистенційну загрозу для Європи та світу. Для вирішення цих проблем Європейська зелена угода перетворить ЄС на сучасну, ресурсо ефективну та конкурентоспроможну економіку, забезпечуючи нульові викиди парникових газів до 2050 року, не залишаючи поза увагою жодної людини чи регіону [9].

З огляду на зростаючу важливість концепції сталого розвитку та економічну турбулентність, спричинену екзогенними факторами (пандемія COVID-19 та війна в Україні), нефінансові аспекти стають дедалі важливішим при оцінці фінансового стану, операційного ризику та майбутніх перспектив розвитку суб'єктів господарювання. Екологічні фактори, перш за все, стосуються протидії деградації навколишнього середовища та негативним змінам клімату, а також їх впливу на поточний та стратегічний розвиток підприємств [10]. Оцінка стану та майбутніх перспектив компанії виключно на основі даних та інформації, що містяться у фінансовій звітності, через відсутність комплексної оцінки дуже часто є недостатньою з точки зору зовнішніх зацікавлених сторін і може призвести до помилкових висновків і, як наслідок, до неправильних інвестиційних рішень.

Компанії все частіше починають узгоджувати свої основні бізнес-стратегії та соціальні цілі з Цілями Сталого Розвитку шляхом прийняття власних ESG-стратегій. Мета бізнесу трансформується від отримання прибутку до надання цінності для клієнтів, працівників, постачальників, партнерів і громад. Дедалі більше інвесторів прагнуть фінансувати організації та продукти, які підтримують та просувають стійкість, а лідери цих компаній намагаються бути активними та стійкими у донесенні своїх основних месиджів сталого розвитку.

Проте розкриття фінансової інформації та забезпечення прозорості дій для українських компаній є ще новим і складним процесом. Документи для регуляції цього процесу в процесі розробки, в першу чергу - для фінансових установ. Опікується цими процесами НБУ і Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. Новий Кодекс корпоративного управління рекомендує українським компаніям розкривати інформацію щодо розвитку ESG-проектів. Центр «Розвиток КСВ» та Професійна асоціація корпоративного управління за підтримки Центру міжнародного приватного підприємництва (CIPE) в 2020 році провели оцінку прозорості корпоративного управління та соціальної відповідальності українських компаній (Індекс ESG прозорості). Ними проаналізовано публічну інформацію з відкритих джерел 56 компаній відповідно до ESG критеріїв: за соціальними, екологічними та управлінськими чинниками. Базою для оцінки стали компанії, що входять до 50 найбільших платників податків та ті, що добровільно приєдналися до оцінювання. У ТОП-10 найбільш прозорих компаній потрапили 5 державних та 5 приватних компаній.

Середній рівень розкриття інформації компаній України за показниками ESG становить 32%, а компаній з числа ТОП-10 - понад 60%. Найчастіше учасники Індексу ESG прозорості 2020 розкривають загальну інформацію про компанію, інформацію про захист довкілля та відносини з громадою. Найменш висвітлюваними, як і в минулому році, є питання прав людини, впровадження КСВ в ланцюг постачання та лідерство керівництва і компанії [11].

Останні дослідження [12] засвідчують, що на сьогодні більше 70% світових інвесторів тим чи іншим чином враховують ESG-показники при прийнятті рішень щодо фінансування, на противагу 59% у 2019 році.

Варто розуміти, що імплементація ESG-стандартів - це фактично створення нової культури бізнесу, а тому, однозначно, є завданням складним і трудомістким. А отже в процесі можуть і будуть виникати труднощі та перешкоди джерела впровадження ESG [13].

Новітні дослідження показали, що компанії, які працюють на засадах ESG стикаються з проблемами як в середині власного бізнес-середовища, так і з обмеженою інформацією щодо самих ESG-процесів у процесі ESG-звітування. «Найбільш складним є поєднання інноваційності та ESG-стандартів у нових продуктах. Цього очікує більшість інвесторів від компаній, але реалізовувати такі завдання є складним викликом» [13].

Незважаючи на виклики, українські компанії також включаються у імплементацію ESG-стандартів. Першим кроком до запровадження національних вимог щодо звітності зі сталого розвитку стало схвалення Урядом у жовтні 2024 року Стратегії запровадження підприємствами звітності зі сталого розвитку та затвердження відповідного Операційного плану реалізації у 2024- 2026 роках. Документ спирається на Директиву CSRD і визначає основні завдання щодо забезпечення формування підприємствами України інформації про сталий розвиток на єдиних методологічних засадах країн ЄС. Метою Стратегії є досягнення двох стратегічних цілей, а саме:

1. Запровадження в Україні подання та оприлюднення підприємствами нефінансової звітності згідно з Європейськими стандартами звітності зі сталого розвитку (ESRS).

2. Запровадження в Україні процедур проведення аудиту звітності підприємств зі сталого розвитку та ефективного механізму здійснення контролю за якістю надання аудиторських послуг.

Наступні кроки для досягнення стратегічних цілей передбачені Операційним планом, зокрема формування законодавчої бази шляхом внесення змін до деяких Законів України. Зокрема у лютому 2025 року Мінфіном оприлюднено проєкт Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо запровадження звітності зі сталого розвитку». В серпні відповідний законопроект зареєстровано у Верховній Раді. Очікується, що у разі своєчасного прийняття, положення щодо звітності наберуть чинності з 1 січня 2026 року.

Висновки та пропозиції

Глобальна економіка бореться з численними руйнівними силами - від геополітичної роз'єднаності та конфліктів до інфляції та ринкової нестабільності. Щоб забезпечити майбутнє, підприємства, повинні приділяти особливу увагу екологічним питанням. Завдяки належному розподілу капіталу інвестори змушують компанії вести бізнес більш відповідально. Це вигідно для навколишнього середовища та компаній, оскільки вони сприймаються як менш ризиковані, тому мають можливість залучати дешевший капітал. Підприємства також мають можливість досягти вищих результатів. В останні роки інвестори приділяють особливу увагу ESG, тобто екологічним, соціальним та управлінським питанням. Компанії, які відповідають вимогам ESG, мають вищий імідж, про що свідчать результати аналізованих компаній. Крім того, компанія, якою керують відповідно до принципів сталого розвитку, демонструє соціальну відповідальність перед працівниками, місцевими громадами та іншими групами зацікавлених сторін. Відповідальність організації за вплив своїх рішень та діяльності на суспільство та навколишнє середовище має вирішальне значення. Етична поведінка сприяє сталому розвитку, включаючи добробут і здоров'я суспільства, враховує очікування зацікавлених сторін. Вищезазначене відповідає чинному

законодавству та міжнародним стандартам поведінки та інтегровані в діяльність організації. Впровадження принципів сталого розвитку в компанії та дотримання критеріїв ESG має більше, ніж просто екологічний та кліматичний вимір. Кожен компонент ESG є однаково важливим, тому підприємства повинні приділяти однакову увагу як соціальній відповідальності, так і корпоративному управлінню.

Список використаних джерел:

- 1.Ліпич, Л., Кушнір, М., & Хілуха, О. (2025). Сталий розвиток у підприємстві: типологія компаній та напрями інтеграції принципів сталості. Академічні візії, (48). URL: <https://www.academy-vision.org/index.php/av/article/view/2251>.
- 2.Regulation (EU) 2020/852 of the European Parliament and of the Council of 18 June 2020 on the establishment of a framework to facilitate sustainable investment, and amending Regulation (EU) 2019/2088 (Text with EEA relevance). URL: <http://data.europa.eu/eli/reg/2020/852/oj>.
- 3.Regulation (EU) 2019/2088 of the European Parliament and of the Council of 27 November 2019 on sustainability-related disclosures in the financial services sector, OJ 2019, L 317/1.URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2019/2088/2024-01-09/eng>
- 4.The European Commission adopted the RTS for the SFDR Regulation.URL: <https://surl.li/yeiyau>
- 5.Matser I., Fontrodona J., Van Wassenhove L. Guest editorial: Driving impact through responsible investing and finance. *Sustainability Accounting, Management and Policy Journal*, Vol. 14 No. 5, 2023.
- 6.ESG і сталий розвиток для українського бізнесу: чому це потрібно впроваджувати вже зараз.URL: <https://4b.ua/blog/esg-and-sustainable-development-for-ukrainian-businesses/>
7. Вовк Є., Туролєв Г., & Левченко, К. (2024). Соціальне інвестування як нова філософія для України. *Економіка та суспільство*, (66). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-66-120>.
- 8.Шевєрдін, О. (2024). Оцінка впливу соціально-відповідальних інвестицій на сталість та стабільність енергетичного сектору. *Сталий розвиток економіки*, (3(50), 73-80. URL:<https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-50-12>.
- 9.European Commission. (2019). The European Green Deal Striving to be the first climate-neutral continent. From European Commission: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en.
- 10.Ліпич Л. Соціальна відповідальність працівників закладів охорони здоров'я в контексті сталого розвитку. *Академічні візії*. 2024. № 27. С. 1-9. DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.10492426>.
- 11.Індекс ESG прозорості сайтів українських компаній. URL: <https://csr-ukraine.org/research/indeks-esg-prozorosti-saytiv-ukrainski/>
- 12.Sustainability and climate trends to 2024. 2024. MSCI. URL: <https://www.msci.com/documents/1296102/42241274/2024>.
- 13.Бондаренко, Л., & Скоропад, І. (2024). Сучасні тенденції ESG-активностей компаній в Україні та світі. *Економіка та суспільство*, (66). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-66-62>
- 14.Коновальченко А. Як інноваційні підходи до ESG допомагають відновленню України. *Економічна правда*. 2024. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2024/01/15/708751/>